

algemeen gelieven aan te nemen. Het verdrag van Versailles was daarvan reeds terstond het onheilspellend voorteken en het is helaas alles-behalve bedriegelijk gebleken. Want wat blijft — bij voorbeeld — van deze poëzie, wanneer men haar tot haar bronnen herleidt? Een doodelijke vermoeidheid, een nerveuse levensangst, die de gansche scala der zinnelijkheid zonder soelaas doorloopt.

Natuurlijk raakt deze opvatting de schoonheid van het werk geenszins. Voor hetgeen de dichter maakt zijn wij allen verantwoordelijk. Als kunstenaar heeft hij geen andere macht dan de schoone ver-beelding van het leven, d a t wij dragen en z o o a l s het door ons gedragen wordt. H i j is aan ons gebonden en w i j zijn het aan hem met de hechte, voedende banden des bloeds, dat pleegt men wel eens te vergeten !

Wat Anthonie Donker misschien het scherpst van zijn voorgangers onderscheidt, is de geserreerdheid zijner uitdrukkingswijze. Beeld na beeld verschiet ster-gelijk, doch immer binnen het kader van het vers. Hij maakt van zijn onderwerpen geen „gevallen”, geen houtsneden, geen beelden, hij teekent, noch boetseert, hij „denkt” er niets omheen, noch erachter. Hij „bezingt” zijn figuren niet, maar hij roept hen één oogwenk op uit de macht van het verleden. Uit het donker naderen zij, in het donker stortten zij terug, doch zij blijven als een droom in de herinnering voortbestaan. Vastgehaakt aan het dag-bewustzijn worden zij meegevoerd door de werkelijkheid, zoodat een latere bezinning hun oorsprong niet te herkennen weet, en waant, dat zij van eigen bloedslag de doffe weergalm zijn. Dit te vermogen — n i e t tegenover eenig bepaalde enkeling, waarvan hier nimmer sprake is — maar tegenover mensch en mensch, verschaft den dichter een waarde-vaster loon dan menig grif epitheton.

R. H.

HANS HOLBEIN, D o o d e n d a n s, met bijschriften van THEUN DE VRIES. Amsterdam, P. N. van Kampen en Zoon. Geen Jaartal.

De berijmde bijschriften van Theun de Vries zijn bij menigen prent niet ongeslaagd, doch meer dan een — ten aanzien van Holbein's werk tamelijk overbodige — explicatieve waarde hebben zij ten slotte niet. Men kan het De Vries moeilijk aanrekenen, dat dichter en houtsnijder niet die geesteséénheid bezaten, waardoor hun samengaan tot een nieuwe schoonheid werd. Iets dergelijks moet in den huidige tijd wel tot de onmogelijkheden behooren. Intusschen heeft de dichter zich nergens op hinderlijke wijze op den voorgrond gedrongen en reeds daarvoor heeft men hem erkentelijk te zijn.

R. H.